

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2020-03-23

Diarienummer 0677/20

Handläggare

Bo Carlryd

Telefon: 031- 368 03 29

E-post: bo.carlryd@stadshuset.goteborg.se

Revidering av ägardirektiv för Göteborgs Hamn AB

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

Ägardirektiv för Göteborgs Hamn AB fastställs.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har genom Budget 2020 gett Göteborgs Stadshus AB (Stadshus) två generella uppdrag som rör ägardirektiven för bolagen inom stadshuskoncernen:

- Göteborgs Stadshus AB får i uppdrag att revidera samtliga ägardirektiv så att skrivning om mål- och inriktningsdokument i stället ersätts med generell skrivning i enlighet med kommunfullmäktiges beslut.
- Göteborgs Stadshus AB får i uppdrag att revidera samtliga ägardirektiv, med prioritering på de bolag som i nuläget har positiva ekonomiska resultat, med avkastningskrav som minst motsvarar branschnivå. Finansiella mått och mätetal som överensstämmer med etablerade ekonomistyrningsprinciper har tagits fram för Göteborgs Hamn AB. Målen avser styrning av lönsamhet och kapitalstruktur.

Kommunfullmäktige beslutade 2019-09-12 § 41 om en gemensam och likalydande mall för ägardirektiv. Uppdraget till Stadshus utgår från att ägardirektiven följer den nya gemensamma strukturen och mallen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Ekonomiska avkastningskrav för bolaget motsvarande branschnorm har inarbetats i förslaget till ägardirektiv och dessa motsvarar avkastningskrav som redan idag är långsiktigt vägledande för ekonomistyrningen inom Göteborgs Hamn AB.

För koncernen som helhet innebär det att den ekonomiska styrningen inriktas mot en soliditet lika med eller över 30% och en avkastning på totalt kapital i intervallet 4,0-7,0 procent.

Bedömning ur ekologisk- och social dimension

Stadsledningskontoret har inte funnit några andra aspekter på dessa dimensioner utöver vad som framförs i Göteborgs Stadshus AB:s handling.

Bilaga

Göteborgs Stadshus AB styrelsehandling 2020-03-23 § 51

Ärendet

I september 2019 fick Göteborgs Stadshus AB i uppdrag av kommunfullmäktige att anpassa ägardirektiv till den nya strukturen (KF 2019-09-12 § 41).

Styrelsen i Göteborgs Stadshus AB har vid styrelsemötet, 2020-03-23 § 51, beslutat om förslag till nytt ägardirektiv för Göteborgs Hamn AB.

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige har genom Budget 2020 gett Göteborgs Stadshus AB två generella uppdrag som rör ägardirektiven för bolagen inom stadshuskoncernen:

- Göteborgs Stadshus AB får i uppdrag att revidera samtliga ägardirektiv så att skrivning om mål- och inriktningsdokument i stället ersätts med generell skrivning i enlighet med kommunfullmäktiges beslut.
- Göteborgs Stadshus AB får i uppdrag att revidera samtliga ägardirektiv, med prioritering på de bolag som i nuläget har positiva ekonomiska resultat, med avkastningskrav som minst motsvarar branschnivå. Finansiella mått och mätetal som överensstämmer med etablerade ekonomistyrningsprinciper har tagits fram för Göteborgs Hamn AB. Målen avser styrning av lönsamhet och kapitalstruktur.

Kommunfullmäktige har beslutat om en gemensam och likalydande mall för ägardirektiv.

Uppdraget till Stadshus utgår från att ägardirektiven följer den nya gemensamma strukturen och mallen.

Enligt den nya strukturen för ägardirektiv ska listan med exempel på frågor av principiell beskaffenhet ingå i de bolagsspecifika ägardirektiven istället för som tidigare i generella riktlinjer för ägarstyrning. Listan ska kunna anpassas efter bolagets verksamhet och branschförutsättningar.

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontoret delar Göteborgs Stadshus AB:s uppfattning att samtliga uppdrag från kommunfullmäktige som rör revidering av ägardirektiv för Göteborgs Hamn AB har blivit omhändertagna.

Ägardirektivet är till strukturen anpassat till den nya struktur som kommunfullmäktige beslutade om 2019-09-12 § 41, vilket bygger på inledande bestämmelser i kapitel 1 och gemensamma generella bestämmelser i kapitel 3. Kapitel 2 innehåller det bolagsspecifika direktivet.

Magnus Sigfússon

Eva Hessman

Direktör Stadsutveckling

Stadsdirektör

Revidering av ägardirektiv för Göteborgs Hamn AB

§ 51, dnr 0022/20

Beslut

I styrelsen för Göteborgs Stadshus AB:

1. Förslag till ägardirektiv för Göteborgs Hamn AB godkänns.
2. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för vidare hantering.

Handlingar

Beslutsunderlag P, dnr 0022/20

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen
Göteborgs Hamn AB

Dag för justering

2020-03-27

Vid protokollet

Johan Hörnberg

Sekreterare

Axel Josefson

Ordförande

Karin Pleijel

Justerande

Beslutsunderlag P

Styrelsen 2020-03-23

Diarienummer 0022/20

Handläggare: Andreja Sarcevic, bolagsansvarig

Telefon: 031-368 54 61

E-post: andreja.sarcevic@gshab.goteborg.se

Revidering av ägardirektiv för Göteborgs Hamn AB

Förslag till beslut

I styrelsen för Göteborgs Stadshus AB:

1. Förslag till ägardirektiv för Göteborgs Hamn AB godkänns.
2. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för vidare hantering.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har genom Budget 2020 gett Stadshus två generella uppdrag som rör ägardirektiven för bolagen inom koncernen:

- Göteborgs Stadshus AB får i uppdrag att revidera samtliga ägardirektiv så att skrivning om mål- och inriktningsdokument i stället ersätts med generell skrivning i enlighet med kommunfullmäktiges beslut.
- Göteborgs Stadshus AB får i uppdrag att revidera samtliga ägardirektiv, med prioritering på de bolag som i nuläget har positiva ekonomiska resultat, med avkastningskrav som minst motsvarar branschnivå.

Utöver detta har kommunfullmäktige beslutat hösten 2019 att ge Stadshus AB i uppdrag att revidera bolagens ägardirektiv enligt mallen för gemensamma och likalydande ägardirektiv.

Stadshus uppfattar att fullmäktiges revideringsuppdrag inte innebär att bolagens ägardirektiv i övrigt väsentligen ska förändras. Mot bakgrund av detta har beskrivningen av det kommunala ändamålet för Göteborgs Hamn AB:s¹ verksamhet inte ändrats i föreliggande förslag. Huvudsakliga ändringar avser framtagande av ekonomiska avkastningskrav motsvarande branschnorm och anpassning till stadens nya struktur och mall för ägardirektiv. Utöver detta har vissa mindre redaktionella ändringar gjorts.

Stadshus bedömer att förslaget till ägardirektiv för Göteborgs Hamn har utvecklats i enlighet med uppdrag i kommunfullmäktiges budget.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förslag till ägardirektiv för Göteborgs Hamn har inte justerats med avseende på kommunalt ändamål. Ekonomiska avkastningskrav för bolaget motsvarande branschnorm har inarbetats i förslaget till ägardirektiv och dessa motsvarar avkastningskrav som redan

¹ Inkluderar Göteborgs Hamn AB med dotterbolag

idag är långsiktigt vägledande för ekonomistyrningen inom bolaget. Mot denna bakgrund har Stadshus inte funnit några särskilda aspekter på fråga utifrån denna dimension.

Bedömning ur ekologisk dimension

Stadshus har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension mot bakgrund av att det kommunala ändamålet för Göteborgs Hamns verksamhet inte har reviderats i föreliggande förslag till ägardirektiv.

Bedömning ur social dimension

Stadshus har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension mot bakgrund av att det kommunala ändamålet för Göteborgs Hamns verksamhet inte har reviderats i föreliggande förslag till ägardirektiv.

Bilagor

1. Förslag till ägardirektiv för Göteborgs Hamn AB
2. Tabell med förändringar i ägardirektiv för Göteborgs Hamn AB

Ärendet

I september 2019 fick Stadshus i uppdrag av kommunfullmäktige att anpassa ägardirektiv till den nya strukturen (KF 2019-09-12 § 32). I kommunfullmäktiges Budget 2020 fick Stadshus i uppdrag att ta fram förslag till ägardirektiv för dotterbolagen. Föreliggande ärende avser förslag till ägardirektiv för Göteborgs Hamn AB.

Ägardirektivet har tagits fram i samverkan mellan Stadshus, stadsledningskontoret och bolaget.

Beskrivning av ärendet

Uppdrag i budget 2020

Kommunfullmäktige har genom Budget 2020 gett Stadshus två generella uppdrag som rör ägardirektiven för bolagen inom koncernen:

- Göteborgs Stadshus AB får i uppdrag att revidera samtliga ägardirektiv så att skrivning om mål- och inriktningsdokument i stället ersätts med generell skrivning i enlighet med kommunfullmäktiges beslut.
- Göteborgs Stadshus AB får i uppdrag att revidera samtliga ägardirektiv, med prioritering på de bolag som i nuläget har positiva ekonomiska resultat, med avkastningskrav som minst motsvarar branschnivå.

Stadshus uppfattar att fullmäktiges revideringsuppdrag i Budget 2020 inte innebär att bolagens ägardirektiv i övrigt väsentligen ska förändras.

Stadens struktur för ägardirektiv

Kommunfullmäktige har beslutat om en gemensam och likalydande mall för ägardirektiv.² De nya ägardirektiven har gemensamma inledande bestämmelser i kap. 1 och gemensamma generella bestämmelser i kap. 3. Dessa gemensamma bestämmelser får inte ändras utan fullmäktiges godkännande. Kap 2 innehåller bolagsspecifika direktiv.

Uppdraget till Stadshus utgår från att ägardirektiven följer den nya gemensamma strukturen och mallen.

Generella utgångspunkter i arbetet

Arbetet med revidering av ägardirektiven har utgått från några generella utgångspunkter:

Riktlinje för ägarstyrning

Kommunfullmäktige fastställde 2019-09-12 ”Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning”. Av riktlinjen framgår dels hur ägaren utövar sin styrning av stadens bolag, dels roll- och ansvarsfördelning. Staden är direktägare av Stadshus som i sin tur äger dotterbolag, de interna respektive direktunderställda bolagen samt stadens del i de regionala bolagen.

De verksamhetsdrivande bolagen har ett bolagsspecifikt ägardirektiv som är beslutat av kommunfullmäktige och som definierar ägarens krav och förväntningar på bolaget inom ramen för dess verksamhet.

Enligt riktlinjen utarbetar Stadshus förslag till ägardirektiv och förändringar för de direktunderställda bolagen i samverkan med berört bolag och kommunstyrelsen (genom stadsledningskontoret). Vidare yttrar sig Stadshus över förslag till ägardirektiv för

² KF 2019-09-12 § 32, Ägardirektiv för Göteborgs Stadshus AB - översyn och ny struktur

dotterdotterbolag innan kommunfullmäktige fastställer dessa. Det är moderbolagen som enligt roll- och ansvarsfördelningen i riktlinjen i sin tur utarbetar förslag till ägardirektiv för deras helägda dotterbolag.

Avkastningskrav

I kommunfullmäktiges budget för 2020 anges att *”Samtliga ägardirektiv ska ha tydligt fastställda avkastningskrav på minst samma nivå som genomsnittlig branschnorm”*.

Göteborgs Stad äger ett antal bolag där avkastningskrav är relevant som en av flera styrkomponenter.

Avkastningsmått syftar till att synliggöra de olika verksamheter som bygger upp respektive kluster/koncern och ge möjlighet till styrning och till utvärdering av hur olika verksamheter utvecklas och bedrivs i jämförelse med konkurrenter eller konkurrerande alternativ. Avkastningskraven ska också, där inte speciallagstiftning eller andra omständigheter begränsar, tillförsäkra ägaren förutsägbara utdelningar med hänsyn tagen till finansiell ställning i bolaget, kluster/koncern, Stadshuskoncernen och Kommunkoncernen.

Klustrens/koncernernas affärslogik och organisation behöver vara vägledande för vilken organisatorisk nivå och på vilket sätt avkastningskrav definieras. För kluster/koncerner och enskilda verksamheter fastställs avkastningskrav med utgångspunkt i de mått som respektive bransch etablerat beroende på verksamhetens karaktär och som fokuserar verksamhetens räntabilitet på investerat kapital, rörelsemarginal eller annat avkastningsmått som bedöms lämpligt till att beskriva verksamhetens prestation ekonomiskt.

Bolagen använder som en del av sin riskmodell indikatorer som exempelvis soliditet och skuldsättningsgrad för att följa sina balansräkningsrisker. Bolagen har fastställt miniminivåer. Val av indikatorer och miniminivåer är anpassade till respektive verksamhet. Stadshus AB har, i det här skedet och i förekommande fall, angett bolagens miniminivåer i ägardirektiven.

Ägardirektiven ska följa kommunfullmäktiges beslut att avkastningskraven ska fastställas till *”minst samma nivå som genomsnittlig branschnorm.”* Olika verksamheters förutsättningar och restriktioner kopplat till att uppnå ekonomiska avkastningskrav kan synliggöras i uppföljning och ges möjlighet att diskuteras i ägardialoger. Uppdrag i ägardirektiv tillsammans med andra riktade uppdrag från kommunfullmäktige kan innebära att avvikelser från avkastningskrav över tid är motiverade.

Stadshus avser att återkomma med en process och arbetssätt under våren 2020 som ska beskriva hur den löpande uppföljningen och utvärderingen av måluppfyllelsen ska organiseras. Denna process ska bland annat inordnas i processen för framtagande av förutsättningar för budget i de politiska partierna och i ägardialogsprocessen.

I förslag till ägardirektiv för moderbolag och direktrapporterande bolag tar Göteborgs Stadshus i samverkan med respektive moderbolag fram avkastningskrav.

För dotterbolag i kluster/koncern behöver en samverkan ske med Stadshus innan moderbolag lämnar förslag till ägardirektiv för dotterbolag. Principer enligt ovanstående

ska tillämpas vid utarbetande av förslag till avkastningskrav för dotterbolag i Stadshuskoncernen.

Effektiviseringskrav

Göteborgs Stad har ett antal bolag som av olika skäl i princip ska gå mot ett nollresultat eller mot ett resultat som skapar utrymme för utveckling och (re)investeringar. Det är således inte möjligt eller lämpligt att tillämpa gängse avkastningskrav på dessa bolag utan istället söka olika mått på produktivitet och effektivitet samt jämförelser med liknande verksamheter.

Det är fem olika typer av bolag där gängse avkastningskrav inte är relevanta.

1. Verksamheter med fokus på att leverera effektiva tjänster för interna kunder.
2. Bolag med särskilda uppdrag, särskild finansiering eller direkttilldelade uppdrag.
3. Verksamheter inom evenemang och kultur med stor offentlig finansiering
4. Utvecklingsbolag med en stor del offentlig finansiering.
5. Exploaterings- och byggherrebolag.

I förslag till ägardirektiv för moderbolag och direktrapporterande bolag som inte kan åsättas avkastningskrav tar berörda bolag i samverkan med Stadshus fram produktivitets- och effektivitetskrav.

Styrelsesammansättning

Kommunfullmäktige utser, på förslag av valberedningen, som huvudsaklig ordning partipolitiskt förtroendevalda ledamöter och ersättare. För vissa styrelser utses ledamöter och ersättare utan partipolitisk beteckning. Riktlinjen för ägarstyrning, som verktyg för att stärka och tydliggöra *den politiska styrningen* av bolagen, fordrar särskild uppmärksamhet i relation till tjänstemannastyrelser så att intentioner vad gäller kommunfullmäktiges ägarstyrning tas omhand.

I några kluster och koncerner utser kommunfullmäktige ledamöter och suppleanter i personunion mellan moder- och dotterbolag. Vid förekomst av personunion mellan moder- och dotterbolag försvåras eller förhindras tillämpningen av regelverket på vissa punkter, exempelvis avseende genomförande av ägardialoger.

Nedan beskrivning av bolagsspecifika ändringar av ägardirektiv inleds med en beskrivning av förhållanden och förutsättningar för ägarstyrning i aktuellt kluster/koncern och beskrivning av styrelsesammansättning exkluderar eventuellt förekommande fastighetsägande bolag utan egentlig verksamhet.

Bolagen har att beakta Riktlinjer för ägarstyrning som anger hur nominering av ledamöter utan partipolitisk beteckning ska hanteras.

Tidshorisont

Ägardirektiven är utformade utifrån ett långsiktigt perspektiv med beaktande av bolagens förutsättningar och karaktär, vilket innebär olika tidshorisont för olika bolag.

Med hänsyn till att avkastningskrav och effektiviseringskrav inarbetas i ägardirektiv samt starkt internt och externt förändringstryck bedömer Stadshus emellertid att revidering av ägardirektiven behöver ske minst vart tredje-fjärde år.

Ägardirektiv för Göteborgs Hamn AB

Avsnittet inleds med en allmän beskrivning av förhållanden och förutsättningar för ägarstyrning inom Göteborgs Hamn. Därefter beskrivs och motiveras ändringar gjorda i ägardirektivet för bolaget.

Allmänt om ägarstyrning inom Göteborgs Hamn

Göteborgs Hamn äger 100 % av aktierna i dotterbolagen Scandinavian Distripoint AB och Göteborgs Stuveri AB. Scandinavian Distripoint AB äger vidare 100 % av aktierna i Arendal Holding AB. All verksamhet och personal finns i moderbolaget Göteborgs Hamn. Scandinavian Distripoint tillhandahåller byggnader och mark för logistikanläggningar till hamnnära verksamheter, Göteborgs Stuveri och Arendal Holding är vilande.

Göteborgs Hamns styrelse bemannas av politiskt förtroendevalda ledamöter, utsedda av fullmäktige. Det råder personunion mellan styrelserna i Göteborgs Hamn och dotterbolaget Scandinavian Distripoint. Dotterbolaget Scandinavian Distripoint har inget eget ägardirektiv.

Revidering av ägardirektivet

Stadshuset har i samråd med bolaget och stadsledningskontoret reviderat ägardirektivet för Göteborgs Hamn utifrån fullmäktiges uppdrag och inriktningar i Budget 2020. Ägardirektivet har anpassats till den nya mallen och strukturen. Utöver detta har vissa mindre redaktionella ändringar gjorts.

- **Ekonomi och avkastningskrav**
Stadshuset har i samråd med Göteborgs Hamn tagit fram finansiella mått och mätetal som bedöms vara överensstämmande med branschnorm och med bolagets etablerade ekonomistyrningsprinciper. Målen avser styrning av lönsamhet samt kapitalstruktur (se bilaga 1, kap 2, §§ 12–16).

Syftet med de ekonomiska målen är att:

- Säkerställa en stabil ekonomisk utveckling för att skapa ett ekonomiskt utrymme som möjliggör ett långsiktigt agerande.
- Hålla koncernens finansiella risk på en rimlig nivå.
- På ett strukturerat sätt mäta, följa upp och utvärdera koncernens lönsamhet, effektivitet och risknivå.
- Avkastningskravet ska också, där inte speciallagstiftning eller andra omständigheter begränsar, tillförsäkra ägaren direktavkastning genom förutsägbara utdelningar med hänsyn tagen till framtida kapitalbehov och finansiell ställning i bolaget, Stadshuskoncernen och Kommunkoncernen.

Förklaring av ekonomiska mått som används i ägardirektivet:

- **Soliditet:** Redovisat eget kapital i förhållande till balansomslutningen. Nyckeltalet avser att mäta den totala mängden egenfinansiering av tillgångarna och är en långsiktig säkerhetsnivå. Hög soliditet ger en stark finansiell ställning och goda förutsättningar till fortsatta investeringar. En låg soliditet innebär därmed en högre risk då man inte klarar ett sämre resultat lika länge som man hade gjort med en god soliditet. En alltför

hög soliditet kan dock bidra till att omsättningen på kapital sjunker, vilket är ineffektivt för företaget.

- Avkastning på totalt kapital: Rörelseresultat plus finansiella intäkter i förhållande till genomsnittlig balansomslutning. Visar hur effektivt tillgångarna har kunnat utnyttjas för att skapa överskott

Branschnorm:

Klustren/bolagens affärslogik behöver vara vägledande för val av avkastningskrav respektive mått på kapitalstruktur. Måtten fastställs med utgångspunkt i de mått som respektive bransch etablerat beroende på verksamhetens karaktär.

Branschnorm för avkastningsmålet varierar, både mellan bolag och över tid, baserat på i vilken investeringsfas respektive bolag är i. Valet av ett intervall speglar detta. Göteborgs Hamns nuvarande nivå ligger i det övre spannet i intervallet. Då bolaget är på väg in i en fas med stora investeringar förväntas nivån på avkastning av totalt kapital att falla något.

Bolagets bedömning

Fullmäktige har gett Stadshus generella uppdrag att revidera samtliga ägardirektiv så att skrivning om mål- och inriktningsdokument ersätts med generell skrivning i enlighet med fullmäktiges budget samt att ägardirektiven ska revideras i enlighet med mallen för gemensamma och likalydande ägardirektiv. Vidare ska Stadshus ta fram avkastningskrav för bolagen som minst motsvarar branschnivå.

Bedömningen är att Stadshus har omhändertagit uppdrag från fullmäktige som rör revidering av ägardirektivet för Göteborgs Hamn AB.

Eva Hessman

Vd, Göteborgs Stadshus AB

Ägardirektiv för Göteborgs Hamn AB

Organisationsnummer 556008–2553

Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning utgör tillsammans med bolagsordning och detta ägardirektiv underlaget för kommunfullmäktiges styrning av bolaget. Genom ägardirektivet anger kommunfullmäktige ändamålet och den långsiktiga viljeriktningen för bolagets verksamhet samt krav och förväntan på bolaget. Direktivet syftar till att skapa förutsättningar för ett effektivt styrelsearbete, en aktiv ägarstyrning och uppsikt över bolaget.

Ägardirektivet är uppdelat i tre kapitel. **Kapitel 1 och 3** är generella och likalydande för alla av Göteborgs Stad helägda bolag. Av **kapitel 2** framgår direktiv som gäller specifikt för Bolaget. För delägda bolag gäller villkoren enligt Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning.

Kapitel 1 – Inledande bestämmelser

Innehållet i detta kapitel beskriver förutsättningarna för kommunfullmäktiges samlade styrning av Bolaget.

- § 1 Syftet med stadens ägande av bolag är att dessa, tillsammans med stadens övriga verksamheter, ska skapa nytta för staden, dess boende, besökare och verksamheter samt medverka i utvecklingen av ett hållbart göteborgssamhälle. Hela staden-nytta och helhetssyn ska genomsyra bolagets verksamhet. Till detta hör att aktivt följa och agera på förändring och utveckling kopplat till uppdraget, i syfte att förbättra verksamhet och arbetsformer.
- § 2 Kommunfullmäktiges samlade styrning av stadens bolag handlar ytterst om att medverka till att kommunfullmäktiges beslut genomförs. Kommunfullmäktiges budget är det överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads bolag som ska genomföras av Bolaget. Implementeringen av kommunfullmäktiges strategiska målsättningar ska följa vedertagna metoder för strategisk planering, genomförande och uppföljning.
- § 3 Stadens bolag ska bidra till ett långsiktigt hållbart samhälle genom att i sin verksamhet bedriva ett aktivt hållbarhetsarbete. En hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov.
- § 4 Bolaget ska utföra sitt uppdrag utifrån demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och mot alla former av diskriminering. Det ska vara föredöme i jämställdhets- och mångfaldsarbetet, arbeta aktivt för en inkluderande kultur samt ha god affärsetik och ett aktivt anti-korruptionsarbete. För Göteborgs Stad som ägare är det av särskild vikt att Bolaget arbetar för en sund och säker arbetsmiljö, respekt för mänskliga rättigheter samt goda och anständiga arbetsvillkor.

Kommunens medlemmar ska behandlas lika om det inte finns sakliga skäl för

något annat. Oavsett förutsättningar, bakgrund och var i kommunen man bor, ska människor bli värdigt bemötta och få en god och likvärdig service.

- § 5 Bolaget har ansvar för att samråda med och aktivt söka samverka med andra nämnder och bolagsstyrelser när de egna besluten och det egna agerandet påverkar andra eller när det är nödvändigt för att uppnå helhetssyn i genomförandet av kommunfullmäktiges mål och riktlinjer.
- § 6 Formellt utövar kommunfullmäktige ägarstyrning genom att utse styrelse och lekmannarevisorer samt genom att fastställa bolagsordning och ägardirektiv för det enskilda bolaget.
- § 7 Göteborgs Stadshus AB har kommunfullmäktiges uppdrag att ansvara för den praktiska ägarstyrningen av Göteborgs Stads bolag med utgångspunkt i sitt ägardirektiv, bolagens ägardirektiv, kommunfullmäktiges budget och andra styrande dokument samt beslut fattade av kommunstyrelsen på delegation av kommunfullmäktige.
- § 8 Roll- och ansvarsfördelning mellan de olika nivåerna i Göteborgs Stads bolagsstruktur framgår av Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning.

Kapitel 2 – Specifikt för Göteborgs Hamn AB

Innehållet i detta kapitel beskriver ändamålet med bolagets verksamhet och kommunfullmäktiges uppdrag till bolaget.

Det kommunala ändamålet

- § 1 Ändamålet med Göteborgs Hamns verksamhet är att förverkliga stadens ambitioner med hamn- och logistikverksamheten genom att tillhandahålla infrastruktur, svara för nationell och internationell marknadsföring samt genom strategisk samverkan och samarbete.

Bolagets uppdrag

- § 2 Hamnen ska utgöra det självklara godsnavet för sjötransporter i Skandinavien genom att verka för ökad konkurrenskraft och därigenom skapa förutsättningar för tillväxt, sysselsättning och hållbar utveckling i Göteborg. Göteborgs Hamn ska ha en ledande roll i utvecklingen av Göteborgsregionen som ett nationellt logistiskt centrum.
- § 3 I uppdraget ingår att vårda och utveckla varumärket Göteborgs Hamn.
- § 4 Hamnens roll som ledande export- och importhamn ska stärkas. Göteborgs Hamn ska i nära samverkan med staden, regionala organ och statliga myndigheter verka för långsiktigt hållbara infrastruktur- och logistiklösningar på järnväg och sjö i syfte att skapa förutsättningar för god tillgänglighet till hamnområdet. Bolaget ska ur ett långsiktigt perspektiv förvalta och utveckla mark- och vattenområden för hamnverksamhetens eget behov. Bolagets utveckling ska ske med långsiktighet och uthållighet i linje med den internationella utvecklingen av hamnverksamhet.
- § 5 Göteborgs Hamn ska verka för att utveckla system för att minska lokal miljöpåverkan från den tunga trafiken till och från hamnen.

- § 6 Göteborgs Hamn har en strategisk roll när det gäller att aktivt påverka och skapa förutsättningar för framgångsrik godshamns- och energihamnsverksamhet. Ansvar för drift av Ro/Ro, Bil och containerterminalerna är reglerat i koncessionsavtal med externa operatörer. I Energihamnen har Göteborgs Hamn ett samordningsansvar för verksamheten. Avtal med operatörer som nyttjar bolagets mark och infrastruktur ska medverka till kostnadseffektiva, konkurrenskraftiga, tillförlitliga och säkra hamn- och logistiktjänster och möjliggöra fortsatt tillväxt.
- § 7 Göteborgs Hamn ska tillhandahålla kajplatser för kryssningsfartyg och därigenom bidra till turismens och besöksnäringens utveckling i staden. Bolaget ska även verka för färjeverksamhet i Göteborg.
- § 8 Göteborgs Hamn ska ansvara för att bygga, äga och förvalta/hyra ut logistikfastigheter till hamnanknuten verksamhet.
- § 9 Göteborgs Hamn har uppdraget att tillse att hamnordningen efterlevs. Bolaget ska utöva tillsyn och trafikkoordinering inom hamnområdet och tillse att fartygstrafiken följer sjövägsregler och i övrigt respekterar regler om säkerhet och ordning inom farleder och hamnområdet.
- § 10 Göteborgs Hamn ska medverka till en långsiktigt hållbar utveckling genom att i alla verksamheter bedriva ett integrerat och proaktivt hållbarhetsarbete som syftar till att uppnå FN:s globala mål för hållbar utveckling, stadens lokala miljömål samt stadens mål avseende social hållbarhet och ökad jämlikhet.
- § 11 Bolagets verksamhet ska bedrivas enligt kommunalrättsliga principer och de regelverk i övrigt som styr bolagets verksamhet och som mer i detalj regleras i bolagsordningen.

Ekonomi och effektivitet

- § 12 Göteborgs Hamn ska säkerställa en stabil ekonomisk utveckling och skapa ett ekonomiskt utrymme som möjliggör ett långsiktigt och hållbart agerande. Bolaget ska fastställa lämpliga finansiella nyckeltal för bolaget/koncernen totalt och de olika verksamhetsdelarna så att verksamhetens utveckling kan följas och värderas.
- § 13 Ägaren har som finansiellt krav på koncernen Göteborgs Hamn att verksamhetens delar har en kapitalstruktur och ger en avkastning som står i paritet med andra jämförbara verksamheter. Måltalen ska kontinuerlig mätas mot relevanta externa aktörers utfall.
- § 14 För koncernen som helhet innebär ovanstående att den ekonomiska styrningen inriktas mot en soliditet lika med eller överstigande 30 procent och en avkastning på totalt kapital i intervallet 4,0 – 7,0 procent.
- § 15 Det åligger Göteborgs Hamn att löpande, i enlighet med av Stadshus anvisad process, bidra med analys om hur förutsättningar och förhållanden skiljer sig åt mellan branschnorm och de egna verksamheterna och vilka konsekvenser för verksamheterna som förändring i lönsamhet och kapitalstruktur innebär.

§ 16 Göteborgs Hamn ska även, i nära samverkan med Stadens bolag och förvaltningar, sträva efter intern effektivitet, där samordning och resursdelning är naturliga insatser för att uppnå synergier och effektivitet.

Samverkan

§ 17 Göteborgs Hamn ska i nära samverkan med Göteborgs Stad verka för en för staden och bolaget positiv utveckling ifråga om nationella och internationella förhållanden gällande hamnverksamhet med konsekvenser för exempelvis lagstiftning, direktiv och annat regelverk.

§ 18 En nära och förtroendefull samverkan med terminaloperatörerna och övriga aktörer är avgörande för hamnens fortsatta utveckling. Göteborgs Hamn ska medverka till att skapa forum för samverkan kring väsentliga frågor såsom strategiska investeringar, internationell marknadsföring samt utveckling av hamn- och logistik tjänster. För att säkerställa bolagets uppdrag kan olika former av samarbete sökas med andra parter. Sådant samarbete ska vara av allmänintresse för staden och bidra till en positiv utveckling av hamnverksamheten.

Bolaget som en del av Stadens organisation

§ 19 Göteborgs Hamn är dotterbolag till Göteborgs Stadshus AB.

§ 20 Bolaget ska aktivt medverka i den samverkan och samordning som moderbolaget tar initiativ till.

Frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt

§ 21 Ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt ska i god tid lämnas till kommunfullmäktige för ställningstagande. Bolagets styrelse ansvarar för att värdera om ett ärende är av principiell beskaffenhet eller ej. Om tveksamhet uppstår om frågan är av sådan beskaffenhet att kommunfullmäktiges ställningstagande ska inhämtas, ska Stadshus AB tillfrågas.

§ 22 Bolaget ansvarar för att ge Stadshus AB möjlighet att yttra sig i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

§ 23 Exempel på frågor där kommunfullmäktiges ställningstagande ska inhämtas är (uppräkningsen är inte uttömmande):

- a. Ändring av aktiekapitalet
- b. Beslut om kapitaltillskott till bolag, som inte i särskild ordning delegerats till kommunstyrelsen eller Stadshus AB
- c. Fusion eller likvidering av bolag
- d. Förvärv, bildande eller avyttring av bolag oavsett värde
- e. Förvärv eller avyttring av aktier eller andelar i delägda bolag, om kommunfullmäktiges godkännande är befogat med hänsyn till andelsförhållandena, verksamhetens art eller omständigheter i övrigt
- f. Bildandet av stiftelse

- g. Förvärv eller försäljning av fastighet av sådan omfattning att det påverkar bolagets långsiktiga ekonomi, oavsett om säljare/köpare är annat bolag i staden eller inte.
- h. Strategiska investeringar som innebär ny inriktning för bolaget eller start av verksamhet inom nytt affärs- eller verksamhetsområde
- i. Beslut som väsentligt påverkar bolagets, koncernens eller stadens ekonomi eller medför annan risk (t.ex. större investeringar eller avyttringar av tillgångar).

Kapitel 3 – Generella bestämmelser

Innehållet i detta kapitel beskriver generella skyldigheter för Göteborgs Stads helägda bolag. Vad som gäller de delägda bolagen beslutas i samråd med övriga delägare.

- § 1 Ändring av bolagsordning beslutas av kommunfullmäktige.
- § 2 Bolaget ska varje år upprätta och anta en arbetsordning för styrelsens arbete jämte instruktion avseende arbetsfördelning mellan styrelsen och verkställande direktören samt instruktion avseende ekonomisk rapportering till styrelsen.
- § 3 Samtliga kallelser inklusive dagordningar, handlingar och protokoll i bolagets styrelse ska finnas tillgängliga på stadens hemsida. Kommunstyrelsen har rätt att ta del av Bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt granska Bolaget och dess verksamhet. Bolaget ska lämna kommunstyrelsen den information om verksamheten som begärs, om inte informationen omfattas av sekretess. Om informationen om verksamheten är sekretessbelagd måste alternativa sätt att överlämna informationen övervägas.
- § 4 Bolaget ansvarar för att rapportera väsentliga händelser i verksamheten till sitt moderbolag och kommunstyrelsen. Bolaget har alltid utöver den löpande rapporteringen ett ansvar att på eget initiativ informera om förändrade förutsättningar eller händelser som kan vara av betydelse för den kommunövergripande uppföljningen och styrningen av verksamheten.
- § 5 Bolaget är skyldigt att tidigt anmäla misstankar om allvarliga oegentligheter i bolagets verksamhet till stadsrevisionen
- § 6 Bolaget ska i sin verksamhet samverka med stadens övriga nämnder och bolag i syfte att främja det som är mest ändamålsenligt utifrån ett hela staden perspektiv, med beaktande av krav i kommunallagen och aktiebolagslagen samt annan lag och författning. Bolaget har ett ansvar för att samråda med, och aktivt söka samverka med, andra nämnder och styrelser när de egna besluten och det egna agerandet påverkar andra.
- § 7 Allmänhetens intresse av insyn i stadens bolag tillgodoses genom att offentlighetsprincipen omfattar bolaget.

- § 8 Kommunfullmäktigeledamot har rätt att närvara vid bolagsstämmor i direkt och indirekt helägda bolag samt har rätt att, inom ramen för den upplysningsplikt som åligger bolagsstyrelsen och verkställande direktören, ställa frågor.
- § 9 Som en del i kommunstyrelsens uppsiktsplikt, och som grund för kommunstyrelsens beslut, ska bolagsstyrelsen och verkställande direktören i samband med årsrapportens upprättande redovisa och yttra sig om den verksamhet som bolaget har bedrivit under kalenderåret bedöms ha varit förenligt med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna i enlighet med § 3 i bolagsordningen.
- § 10 Bolagsstyrelsen ska årligen utvärdera sitt eget styrelsearbete. Utvärderingen ska minst omfatta:
- om styrelsen saknar någon kompetens för att kunna utföra sina uppgifter
 - om styrelsens arbetsformer fungerar
 - om styrelsen är organiserad på lämpligt sätt när det gäller eventuell arbetsfördelning.

Om bolagsstyrelsen kommer fram till att det finns brister som behöver åtgärdas ska bolagsstyrelsen åtgärda dessa. Utvärderingen, dock ej innehållet, ska protokollföras samt skickas till bolagets moderbolag. Stadshus AB svarar för att samla in protokollen samt rapportera vidare till kommunstyrelsen.

- § 11 Bolagsstyrelsen ska varje år utvärdera verkställande direktörens insatser, endast styrelseledamöter och suppleanter närvarar vid utvärderingen.
- § 12 Tvister mellan direkt och indirekt helägda bolag samt mellan nämnd och bolagsstyrelse i helägt bolag avgörs enligt särskild ordning, vilken framgår av kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens beslutade delegation.

Personuppgifter

- § 13 Bolagsstyrelsen är personuppgiftsansvarig för de behandlingar av personuppgifter som sker i Bolagets verksamhet

Arbetsgivarfrågor

- § 14 Bolaget ska som arbetsgivare följa Göteborgs Stads arbetsgivarpolitiska inriktning samt utvecklingen inom området. Bolaget ska samråda med Stadshus AB inför viktigare beslut i arbetsgivarfrågor av principiell strategisk betydelse. Stadshus AB ska säkerställa att väsentlig information i arbetsgivarfrågor återförs till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Arbetstagarrepresentation i styrelsen

- § 15 Lagen om styrelserepresentation för de privatanställda gäller även av staden ägda bolag så länge dessa uppfyller kraven för lagens tillämpning. Lokal arbetstagarorganisation fattar beslut om inrättande av styrelserepresentation och bolagsstyrelsen ska skriftligen underrättas om sådant beslut.
- § 16 Varje bolagsstyrelse bör söka en överenskommelse med de lokala fackliga organisationerna som innebär att de fackliga organisationerna avstår från formella

styrelseposter och istället ges möjlighet att närvara med yttranderätt och förslagsrätt vid sammanträden. Om lokal arbetstagarorganisation fattar beslut om inrättande av formell styrelserepresentation kan bolaget begära undantag från lagen hos Nämnden för Styrelserepresentationsfrågor.

Giltighet

§ 17 Detta ägardirektiv ska för att äga giltighet beslutas av kommunfullmäktige och därefter antas på bolagsstämman.

Bilaga 2

Tabell med förändringar – Ägardirektiv för Göteborgs Hamn AB

Text i nuvarande ägardirektiv	Förslag till ändring (kap. 2)	Kommentar
<p>Detta ägardirektiv utgör tillsammans med bolagsordningen, Riktlinjer och direktiv för Stadens bolag, ägardirektiv för Göteborgs Stadshus AB, övriga av kommunfullmäktige beslutade policydokument och riktlinjer samt anvisningar från kommunstyrelsen och Stadshus AB grunden för stadens ägarstyrning av Göteborgs Hamn AB.</p>	Utgår	Ingår ej i kap. 2 enligt den nya strukturen för ägardirektiv
<p>Göteborgs Hamn AB ska upprätta förslag till ägardirektiv för verksamhetsdrivande dotterbolag och vid behov ta initiativ till revidering. Ägardirektiv för dotterbolag till Göteborgs Hamn AB ska godkännas av kommunfullmäktige och antas på bolagsstämma i dotterbolaget. I tillämpliga delar ska detta ägardirektiv implementeras i ägardirektiv för dotterbolag.</p>	Utgår	Omhändertas av Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning
<p>Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrdokumentet för Göteborgs Stads bolag och anger prioriterade mål som ska brytas ned och omsättas i praktisk handling av bolaget. Koncernen ska ha ett långsiktigt hållbart förhållningssätt och låta de tre perspektiven miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet sätta sin prägel på verksamheten.</p>	Ingår ej i kap. 2 enligt den nya strukturen för ägardirektiv	Omhändertas av kap. 1
<p>Styrelsen ska årligen fastställa ett mål- och inriktningsdokument som anger hur målen ska uppnås och vilka processägare som styrelsen avser samverka och föra dialog med för att nå måiluppfyllelse. Baserat på detta dokument ska bolagsledningen utarbeta en affärsplan (eller motsvarande) med konkreta och kvantifierbara mål samt med beskrivning över hur målen ska nås.</p>	Utgår	Enligt beslut i KF:s budget 2020
<p>Hamnen ska utgöra det självklara godsnavet för sjötransporter i Skandinavien och därigenom skapa förutsättningar för tillväxt, sysselsättning och hållbar utveckling i Göteborg.</p>	<p>§ 2 Hamnen ska utgöra det självklara godsnavet för sjötransporter i Skandinavien genom att verka för ökad konkurrenskraft och därigenom</p>	I linje med bolagets ambitionshöjning.

	skapa förutsättningar för tillväxt, sysselsättning och hållbar utveckling i Göteborg.	
Saknas	<p>§§ 13–16 Ägaren har som finansiellt krav på koncernen Göteborgs Hamn att verksamhetens delar har en kapitalstruktur och ger en avkastning som står i paritet med andra jämförbara verksamheter. Måltalen ska kontinuerlig mätas mot relevanta externa aktörers utfall.</p> <p>För koncernen som helhet innebär ovanstående att den ekonomiska styrningen inriktas mot en soliditet lika med eller överstigande 30 procent och en avkastning på totalt kapital i intervallet 4,0 – 7,0 procent.</p> <p>Det åligger Göteborgs Hamn att löpande, i enlighet med av Stadshus anvisad process, bidra med analys om hur förutsättningar och förhållanden skiljer sig åt mellan branschnorm och de egna verksamheterna och vilka konsekvenser för verksamheterna som förändring i lönsamhet och kapitalstruktur innebär.</p> <p>Göteborgs Hamn ska även, i nära samverkan med Stadens bolag och förvaltningar, sträva efter intern effektivitet, där samordning och resursdelning är naturliga insatser för att uppnå synergier och effektivitet.</p>	Enligt uppdrag i KF:s budget 2020 om avkastningskrav
Göteborgs Hamn AB ska samverka i och stödja det strategiska utvecklingsarbete som Göteborgs Stad bedriver. Bolaget ska bidra till att helhetssyn och att ett gott och effektivt samarbete genomsyrar arbetet med bolagen inom Stadshuskoncernen, stadens nämnder/förvaltningar samt externa intressenter.	Ingår ej i kap. 2 enligt den nya strukturen för ägardirektiv	Omhändertas av kap. 1 och 3